

Lausunto

21.12.2020

VN/5035/2018
VN/5035/2018-YM-98

Oikeusministeriö

Ympäristöministeriön lausunto ehdotuksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi valtioneuvoston oikeuskanslerin ja eduskunnan oikeusasiamiehen tehtävien jaosta

Ympäristöministeriö pitää perusteltuna, että valtioneuvoston oikeuskanslerin ja eduskunnan oikeusasiamiehen tehtävien jakoa koskeva laki uudistetaan. Oikeuskanslerin ja eduskunnan oikeusasiamiehen laillisuusvalvonnan tehtäviä on hallituksen esitysluonnoksessa tarkasteltu myös tulevaisuuden tarpeiden kannalta, mikä on erityisen tärkeää esimerkiksi ympäristöperusoikeuden toteutumisen tai yhteiskunnan digitalisaatiokehityksen kannalta.

Ympäristöministeriö kannattaa vahvasti sitä, että lain 2 §:ään, joka koskee valtioneuvoston oikeuskanslerin tehtäviä, sisällytettäisiin perustuslain 20 §:n ympäristöperusoikeutta toteuttava 2 kohta. Terveellisen ympäristön ja luonnon monimuotoisuuden turvaamisen oikeudellisia edellytyksiä koskevalla oikeuskanslerin valvonnalla olisi kiinteä yhteys perustuslain 20 §:n 1 momentissa säädettyyn jokaisen vastuuseen luonnosta ja sen monimuotoisuudesta, ympäristöstä ja kulttuuriperinnöstä sekä 2 momentin asettamaan julkisen vallan velvoitteeseen. Ympäristöministeriö pitää myös tärkeänä, että säännöksessä mainittaisiin kestävä kehityksen huomioon ottaminen.

Hallituksen esityksen perusteluissa on hyvin tunnistettu ympäristöasioiden kansainvälisoikeudellinen perusta. Ilmiöpohjaiset tämän hetken ja tulevaisuuden haasteet kuten ilmastomuutoksen hillintä ja sopeutuminen sekä luonnon monimuotoisuuden köyhtymisen pysäyttäminen vaativat kansainvälisiä, EU-tason sekä kansallisia toimia. Ympäristöperusoikeutta heikentävät toimet heikentävät usein myös perusoikeuksien toteutumista. Luonnon monimuotoisuutta ja ilmastomuutosta koskevia tavoitteita tulisi toteuttaa läpäisevästi koko valtioneuvostossa. Myös ympäristön käyttöä koskeva sääntely jakautuu monien ministeriöiden toimialoille.

Hallituksen esitysluonnoksen vaikutusten arviointi -osiossa on käsitelty vaikutuksia ylimpien laillisuusvalvojen työmäärään, taloudellisia vaikutuksia, vaikutuksia perus- ja ihmisoikeuksiin sekä vaikutuksia yksilöiden ja väestöryhmien asemaan. Koska verrattuna voimassa olevaan lakiin yksi keskeisistä muutoksista on edellä mainittu 2 §:n 2 kohta eli ympäristöperusoikeuden toteutumisen valvonta, voisi vaikutusten arviointi -osiossa tuoda esille myös esityksen ympäristövaikutukset. On oletettavissa, että oikeuskanslerin ympäristöperusoikeuden toteutumisen valvonnalla on ainakin välillisesti myönteisiä ympäristövaikutuksia.

Kansliapäällikkö

Juhani Damski

Lainsäädäntöjohtaja

Riitta Rönn

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Ympäristöministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 35
00023 Valtioneuvosto

Aleksanterinkatu 7
Helsinki

0295 16001
+358 295 16001

09 1603 9320
+358 9 1603 9320

kirjaamo@ym.fi

Jakelu

OM Oikeusministeriö